

9984

საცხოვრებელი ადგილის და საზოგადოების როლი ადამიანის კეთილდღეობაში

თამარ პაპიაშვილი¹, ლიკა გაბუნია

¹ ჰუმანიტარულ და სოციალურ მეცნიერებათა სკოლა, კავკასიის უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

საცხოვრებელი ადგილი, საზოგადოება გავლენას ახდენს ადამიანის კეთილდღეობაზე. კეთილდღეობა, რომელიც მრავალგანზომილებიანი კონსტრუქციაა, მოიცავს ისეთ ურთიერთდაკავშირებულ კომპონენტებს, როგორებიცაა: ჯანმრთელობა, სოციალური ურთიერთობები, შემოსავალი, სამუშაო. პიროვნული მახასიათებლები, კულტურული ფასეულობები, ეკონომიკური, სოციალური და პოლიტიკური გარემო. ცუდი ჯანმრთელობა, მარტოობის შეგრძნება, სოციალური ურთიერთობების ნაკლებობა და უმუშევრობა უარყოფითად მოქმედებს კეთილდღეობაზე. გარემოსთან დაკავშირებული კეთილდღეობის ანალიზი და კეთილდღეობაზე მოქმედი ფაქტორების გაცნობიერება გადამწყვეტია სასიცოცხლო გარემოს შესაქმნელად და სოციალური მდგრადობის მისაღწევად.

საკვანძო სიტყვები: კეთილდღეობა, საცხოვრებელი გარემო, ცხოვრების ხარისხი.

ციტატა: თამარ პაპიაშვილი, ლიკა გაბუნია. საცხოვრებელი ადგილის და საზოგადოების როლი ადამიანის კეთილდღეობაში? ჯანდაცვის პოლიტიკა, ეკონომიკა და სოციოლოგია, 2023; 7 (1)

The role of place of residence and community in human well-being

Tamar Papiashvili¹, Lika Gabunia¹

¹ School of Humanities and Social Sciences, Caucasus University

Abstract

Place of residence, society affects human well-being. Well-being, which is a multidimensional construct, includes such interrelated components as: health, social relations, income, work. Personal characteristics, cultural values, economic, social and political environment. Poor health, feelings of loneliness, lack of social relationships and unemployment have a negative impact on well-being. Analyzing well-being in relation to the environment and understanding the factors affecting well-being are critical to creating a livable environment and achieving social sustainability.

Key words: Welfare, living environment, quality of life.

Quote: Tamar Papiashvili. Lika Gabunia. The role of place of residence and community in human well-being. Health Policy, Economics and Sociology, 2023; 7 (1)

ცხოვრების ხარისხი და კეთილდღეობა

"კარგია აქ ცხოვრება, რადგან ჩემი ფანჯრიდან ხედი იშლება." "თუ დახმარება დამჭირდება, მეზობელს ნებისმიერ დროს შემიძლია დავურეკო." „კარგია აქ ცხოვრება, რადგან მე მიყვარს ეს ქალაქი.“ - აღნიშნული ფრაზები საყოველთაოდ მიღებული აზრის გამომხატველია, რომელიც კარგი და სასიამოვნო ცხოვრების არსებობაზე მეტყველებს. ეს კი, თავის მხრივ,

ცხადყოფს, რომ ადგილი, სადაც ჩვენ ვცხოვრობთ, გავლენას ახდენს იმაზე, თუ როგორ ვგრძნობთ თავს და როგორ ვაფასებთ ჩვენს საკუთარ ცხოვრებას. ზოგადად, კეთილდღეობის განმსაზღვრელი და განამპირობებელი ფენომენი მრავალგვარი შეიძლება იყოს.

კვლევები ადასტურებენ, რომ სახლი, საზოგადოება და საზოგადოების სიყვარული განსაკუთრებულ როლს თამაშობს ადამიანის კეთილდღეობაში (Máhr et al., 2018). ვენჰოვენის მიხედვით ცხოვრების ხარისხის კონცეფცია შეიძლება გავიგოთ ორი გზით (Veenhoven, 1999). ერთი ასპექტი არის ცხოვრების „სავარაუდო“ ხარისხი, რომელიც ეხება ეკონომიკურ კეთილდღეობას და პოლიტიკურ სტაბილურობას, რომელსაც ქვეყანა სთავაზობს თავის მოქალაქეებს. მეორე ასპექტი არის ცხოვრების „თვალსაჩინო“ ხარისხი, რომელიც ორიენტირებულია ინდივიდების კმაყოფილებაზე, ბედნიერებასა და წარმატებაზე. ბევრი მკვლევარი ბოლო წლებში ცხოვრების ხარისხს უკავშირებს ობიექტურ ფაქტორებს, როგორცაა ცხოვრების პირობები და სუბიექტური ფაქტორები, როგორცაა პირადი ცხოვრების შეფასება.

კეთილდღეობა, რომელიც მრავალგანზომილებიანი კონსტრუქციაა, მოიცავს ისეთ ურთიერთდაკავშირებულ კომპონენტებს, როგორებიცაა: ჯანმრთელობა, სოციალური ურთიერთობები, შემოსავალი, სამუშაო. პიროვნული მახასიათებლები, კულტურული ფასეულობები, ეკონომიკური, სოციალური და პოლიტიკური გარემო. დადგინდა, რომ ცუდი ჯანმრთელობა, მარტოობის შეგრძნება, სოციალური ურთიერთობების ნაკლებობა და უმუშევრობა უარყოფითად მოქმედებს კეთილდღეობაზე.

საცხოვრებელი კეთილდღეობა და მისი კომპონენტები

ცხოვრების ხარისხის კვლევაში ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ადგილი უკავია საცხოვრებელ კეთილდღეობას, რომელიც გულისხმობს, თუ როგორ სუბიექტურად აღიქვამენ ინდივიდები თავიანთ საცხოვრებელ გარემოს. კვლევები აჩვენებენ, რომ საკუთარი სახლითა და გარემოთი კმაყოფილებას დიდი როლი უჭირავს კეთილდღეობის განსაზღვრაში. მიუხედავად იმისა, რომ საცხოვრებლის შეფასების ობიექტური კრიტერიუმებია საცხოვრებლის ფიზიკური მახასიათებლები, საცხოვრებელი ხარისხი და სამეზობლო პირობები. ადამიანის ცხოვრების ხარისხის ფორმირებაში ასევე მნიშვნელოვან როლს ასრულებენ საცხოვრებლის შეფასების სუბიექტური კრიტერიუმები. სუბიექტურ ატრიბუტებზე გავლენას ახდენს ინდივიდის საკუთარი შეფასებები, აღქმები, დაკვირვებები და შთაბეჭდილებები მათ საცხოვრებელ გარემოზე. საცხოვრებელი კეთილდღეობის კონცეფცია, რომელიც ასევე ცნობილია როგორც საცხოვრებელი კმაყოფილება, მოიცავს სხვადასხვა განზომილებებს, მათ შორის ფიზიკურ და სოციალურ კომპონენტებს, საბინაო პირობებს, სამეზობლოში კმაყოფილებას და სოციოდემოგრაფიულ ფაქტორებს.

საცხოვრებელსა და კეთილდღეობას შორის ურთიერთობის გასაანალიზებლად აუცილებელია რამდენიმე ძირითადი ფაქტორის გათვალისწინება. პირველი, სოციოდემოგრაფიული ცვლადები თამაშობენ როლს საცხოვრებლის კმაყოფილების განსაზღვრაში, რადგან სხვადასხვა ინდივიდს შეიძლება ჰქონდეს კმაყოფილების განსხვავებული დონე მათი პიროვნული მახასიათებლებისა და გარემოებების მიხედვით. მეორე, საცხოვრებლის ობიექტური ატრიბუტები, როგორცაა საცხოვრებლის ფიზიკური პირობები და უბნის ხარისხი, ხელს უწყობს საცხოვრებლის კეთილდღეობას. თუმცა, საცხოვრებლების მიერ ამ ატრიბუტების სუბიექტური შეფასება ხშირად უფრო გავლენიანია ცხოვრების საერთო ხარისხის განსაზღვრაში, ვიდრე მხოლოდ ობიექტური ზომები.

საცხოვრებელი კეთილდღეობის მნიშვნელობა სცილდება სახლებს და მოიცავს უფრო ფართო საცხოვრებელ გარემოს, სამეზობლოს და საზოგადოებას, რომელშიც ინდივიდები ცხოვრობენ. საზოგადოებებთან მიჯაჭვულობა, რომელიც იზომება ადამიანების პოზიტიური გამოცდილებით მათ გარემოში, ადგილობრივი საზოგადოების მიმართ დამოკიდებულებით და მათი სოციალური კავშირებით, მნიშვნელოვან როლს ასრულებს საცხოვრებელი კეთილდღეობის ამაღლებაში.

კვლევები ადასტურებენ, რომ ოჯახური ცხოვრება, კვალიფიკაცია. შემოსავალი, სახლი, სამსახური, საზოგადოება, ჯანმრთელობა და საცხოვრებელი პირობები გავლენას ახდენენ ადამიანის კეთილდღეობაზე. ინდივიდის საცხოვრებელ პირობებს პირდაპირი კავშირი აქვს კეთილდღეობასთან. უფრო მაღალი კმაყოფილება კეთილდღეობის სხვადასხვა სფეროებში (კვალიფიკაცია, სამსახური, ოჯახური ცხოვრება, საცხოვრებელი პირობები, სახლი, საზოგადოება, ჯანმრთელობა) დაკავშირებულია საერთო კეთილდღეობის გაზრდასთან. რაც უფრო ძლიერია საზოგადოებასთან ურთიერთობა, მით უფრო დიდია კეთილდღეობა.

გარემოსთან დაკავშირებული კეთილდღეობის ანალიზი და კეთილდღეობაზე მოქმედი ფაქტორების გაცნობიერება გადამწყვეტია სასიცოცხლო გარემოს შესაქმნელად და სოციალური მდგრადობის მისაღწევად.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. Veenhoven R. (1999). Quality-of-life in individualistic society – A comparison of 43 nations in the early 1990's. *Social Indicators Research*, 48, 157–186.
2. Máhr T, Birkner Z, Berkesné RN. (2018). Soundness and sustainability research in the regional and settlement development programmes (2014-2020). *Interdisciplinary Description of Complex Systems*, 16(2), 289-301.